

Trygghet & samhörighet i boendemiljön

VIKTIGA ASPEKTER AV SOCIAL HÅLLBARHET

ByggVesta

BYGGVESTA

ByggVesta utvecklar, bygger, äger och förvaltar bostäder som möjliggör en modern livsstil och finns i de fem största städerna i Sverige.

Vi drivs av att skapa inkluderande och trygga bostadsområden där människor kan skapa sig ett hem. Hos oss ska det vara enkelt att leva hållbart och känna gemenskap, oavsett behov och livssituation. Därför skapar vi attraktiva och yteffektiva bostäder för alla som inte vill eller kan äga sin egen bostad. Vi specialiserar oss på hyresrätter och studentbostäder i svenska tillväxtregioner – områden där behovet av smarta bostäder till en rimlig hyra är allra störst.

Med vårt innovativa arbetssätt och nära samverkan med partners och lokala aktörer tar vi ett helhetsansvar för den långsiktiga stadsutvecklingen i de områden där vi verkar. På så sätt driver vi på utvecklingen för framtidens hållbara bostäder och samhällen.

Innehållsförteckning

INNEHÅLL

Trygghet och samhörighet i boendemiljön	2
Innehåll	3
Sammanfattning	4
Inledning	5
Trygghet i boendet	6
Vad är trygghet?	7
Trygghet kommer både inifrån och utifrån	8
Den fysiska miljön spelar roll	9
Närmiljön, omvärlden och relationen till grannarna	10
Kommunikation med hyresvärderna och förvaltningsbolaget	12
Samhörighet i boendet	13
Tecken på samhörighet	15
Människor vill välja	17
Samhörighet grundat i värderingar bidrar till mening	19
Hur kan vi skapa samhörighet?	20
Alla kan bidra	22
Hyresvärderna och värdegrunden bidrar till samhörighet	23
Trygghet bidrar till samhörighet – och tvärtom	24
Avslutande reflektioner	26

Sammanfattning

I den här rapporten undersöker fil dr. Sara Göransson från Lead4Health den upplevda känslan av trygghet och samhörighet hos boende i ByggVestas fastigheter. Undersökningen som rapporten bygger på omfattar 13 intervjuer med boenden under våren och sommaren 2021. Dessa har delat sina tankar om sitt bostadsområdes förutsättningar för trygghet och hur olika trygghetsaspekter upplevs. Undersökningen är ett första steg i ByggVestas arbete med samhörighet och trygghet i boendemiljön.

Att känna sig trygg och uppleva samhörighet är två önska-de tillstånd hos de allra flesta. Vad som bidrar till trygghet, hur viktigt olika säkerhetslösningar är för att känna trygghet varierar dock. Likaså tycks människor ha olika bilder av hur samhörighet ska yttra sig och hur önskvärt det egentligen är att ha någon i huset att låna kaffe av eller dylikt. Att hälsa i hissen och känna till sina grannar är dock alla överens om är en bra början även om flera också vill ha ett större socialt utbyte i fastigheten.

Samhörighet och trygghet hänger ihop. De handlar båda om social hållbarhet. Båda bidrar till hälsa, trivsel, till att man vill bo kvar i fastigheten och att individen vårdar både närområdet och den egna lägenheten. Många aktiviteter som främjar samhörighet tycks också främja trygghet och tvärtom.

Området och fastigheten ger vissa förutsättningar för både samhörighet och trygghet. Detta är något att ta med i planering och byggprocesser. Exempelvis lyfter de intervjuade att gemensamma ytor man kan mötas på är viktiga förutsättningar och en tydlig signal från hyresvärderna om att denne bryr sig. Även om förutsättningarna till viss del är givna finns många exempel på vad som kan bidra till ökad trygghet och samhörighet även i förvaltning. Utöver det som är väl känt från tidigare forskning vill rapporten särskilt lyfta fram kommunikationen i hela organisationen, och ut mot hyresgästerna som central. Gemensamma och konkretiserade värderingar som grund för trygghets- och samhörighetsskapande projekt framstår också som en framgångsfaktor att arbeta med. Både kommunikationen

och gemensamma värderingar bidrar i "relationsbygget" med hyresgästen och är centralt för att skapa både trygghet och samhörighet.

All information och all kontakt som hyresgästerna har med någon representant för organisationen innebär ett tillfälle att förmedla organisationens värderingar och skapa positiva upplevelser. Det är ett verktyg bland fler för att forma önskvärda beteenden hos hyresgästerna. Med god kommunikation och med rätt design går det att forma både upplevelser och beteenden i en önskad riktning.

Processer som tycks särskilt viktiga är de som berör den boende mycket. Inflyttningen, hantering av felanmälningar, ombyggnationer och renoveringar, särskilda händelser i fastigheten eller närområdet, händelser i boendet som exempelvis våld, inbrott och även byte av bostad och eventuellt byte av hyresvärd är exempel på viktiga processer där möjligheten att bidra till trygghet och samhörighet är stor.

Undersökningen och intervjuerna har medvetet haft en bred ansats. Det har också genererat en flora av tankar och inspel. Det finns många förslag på lösningar på en rad olika problem. Allt ifrån entréer, innergårdar, trapphus, hissar och aktiviteter för att öka trygghet och samhörighet. Detta aktualiserar flera frågor. En är att sortera i vilka utmaningar som är gemensamma för alla fastigheter. De gemensamma utmaningarna kan ha gemensamma lösningar. En annan är att undersöka utmaningar lokalt för att där söka situationsanpassade lösningar.

ByggVesta vill bidra till social hållbarhet genom att bland annat öka trygghet och samhörighet i fastigheterna. Detta för att det är viktiga frågor för människors hälsa och välbefinnande, och för att det lägger grunden för hållbara samhällen. När samhörighet och trygghet finns är det lättare att gå samman och hjälpas åt vid samhälleliga påfrestningar eller när enskilda behöver stöd i fastigheten. Den här undersökningen är ett första steg för ByggVesta att förstå mer om hyresgästernas behov, förväntningar och drivkrafter.

Sara Göransson
Fil dr. och konsult, Lead4Health

Inledning

Klimatförändringar samt nationella och internationella kriser såsom pandemier ställer nya krav på våra samhällen. En förutsättning för ett hållbart samhälle är att snabbt kunna mobilisera lokala krafter vid olika typer av samhällsreliga påfrestningar.

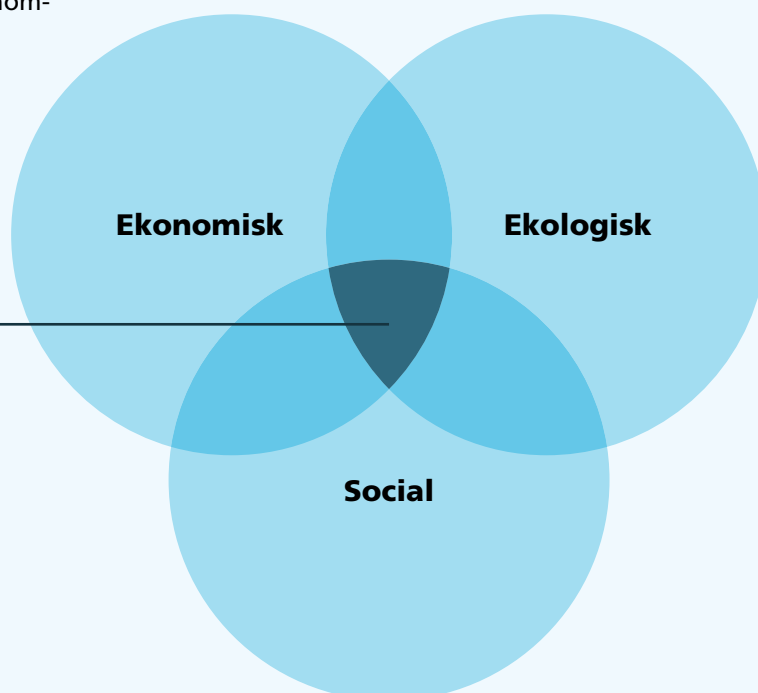
Om människor har en närmiljö och ett boende där de trivs och mår bra skapar det bättre förutsättningar för att klara livet i övrigt. När människor känner sig trygga och upplever en samhörighet till fastigheten och människorna som bor där bidrar det till både hälsa och livskvalitet. Med en ökad samhörighet blir det framför allt enklare att fråga om saker av sin granne, att dela på en bormaskin eller låna en bil. Med samhörighet ges även olika delningstjänster förutsättningarna att fungera bättre. Det kan bidra till ekologisk hållbarhet. Den sociala hållbarheten, här med fokus på samhörighet och trygghet, kan också bidra till ekonomisk hållbarhet då den exempelvis minskar rörligheten i fastigheterna eftersom hyresgäster trivs och pratar gott om boendet och hyresvärden.

Genom att sätta människan i fokus och skapa robusta sammanhang där människor kan trivas, må bra, utvecklas och bidra tillsammans stärks den ekologiska och ekonomiska hållbarheten.

ByggVesta vill bygga fastigheter som klarar klimatförändringar och klimatmål och samtidigt bygga för social hållbarhet. För att förstå mer om hur människor upplever sin närmiljö och sitt boende avseende trygghet och samhörighet tog ByggVesta initiativ till en undersökning.¹ Som komplement till undersökningen användes tidigare relevant forskning och insikter från intervjuer med hyresgäster.²

Trygghet och samhörighet är viktiga frågor för ByggVesta av många skäl – det är bra för människan, miljön och dessutom för företaget. Alla dessa parametrar är viktiga för att skapa långsiktiga och robusta system för framtiden. ByggVesta vill stärka samhörigheten i fastigheterna, bidra till att minska ensamhetskänslor och öka upplevelsen av trygghet i alla boenden. ByggVesta vill vara en föregångare inom området trygga boendemiljöer.

ByggVesta ser social hållbarhet som en viktig grund för ekologisk och ekonomisk hållbarhet, och vill bidra genom att sätta fokus på trygghet och samhörighet i både byggande och förvaltning.

1. Fil. dr och konsult Sara Göransson från Lead4Health är ansvarig för undersökning och analys.

2. För den intresserade läsaren finns även en längre rapport. Mejla till sara@4h.se om ni är intresserade av att ta del av den.

Trygghet i Boendet

Trygghet är ett grundläggande mänskligt behov och något alla människor vill uppleva och ha. Men vi vet att alla inte alltid känner sig trygga. Människor är olika och tryggheten varierar genom livet beroende på vad vi möter och är med om.

Där man bor där ska man känna sig trygg. Och där ska man känna "här vill jag stanna". Som yngre var det mer "här ska jag bo tills jag har råd att bo någon annanstans". Det blir inte vilsamt. Det är bara en hållplats.

Vad är trygghet?

Trygghet definieras på olika sätt i olika studier. Flera definitioner av trygghet utgår från begreppet säkerhet. Säkerhet handlar om den faktiska risken att utsättas för något negativt medan trygghet i stället betraktas som upplevelsen av säkerhet.

I den här rapporten är den psykologiska upplevelsen av att känna sig trygg i fokus. Hos enskilda individer kan upplevelsen av trygghet vara helt skild från faktisk fysisk säkerhet, exempelvis åstadkommen genom säkerhetsdörrar, kodlås, och andra riskförebyggande åtgärder.

Hos de flesta hänger förstås säkerhet och upplevd trygghet ihop. Det är dock fullt möjligt att känna sig trygg trots att säkerheten är låg och det är fullt möjligt att känna sig otrygg trots att säkerheten är hög. Utifrån ett psykologiskt perspektiv är individens upplevelse i fokus.

Ett tryggt boende är grundläggande för oss människor. Uttryck som "Mitt hem är min borg" är exempel på uttryck som belyser detta. Citatet på förra sidan kommer även till samma slutsats.

Trygghet för mig är den upplevda effekten av säkerhet

Trygghet kommer både inifrån och utifrån

I våra intervjuer lyfter hyresgästerna fram att trygghet kommer både inifrån och utifrån. Personlighet och tidigare erfarenheter i livet är exempel på trygghet som kommer inifrån medan stöd från andra, en trygg närmiljö och andra fysiska faktorer är exempel på trygghetsskapande faktorer som kommer utifrån.

Jag tror att jag är trygg som person. Tror nog att en annan person skulle känna sig mindre trygg här.

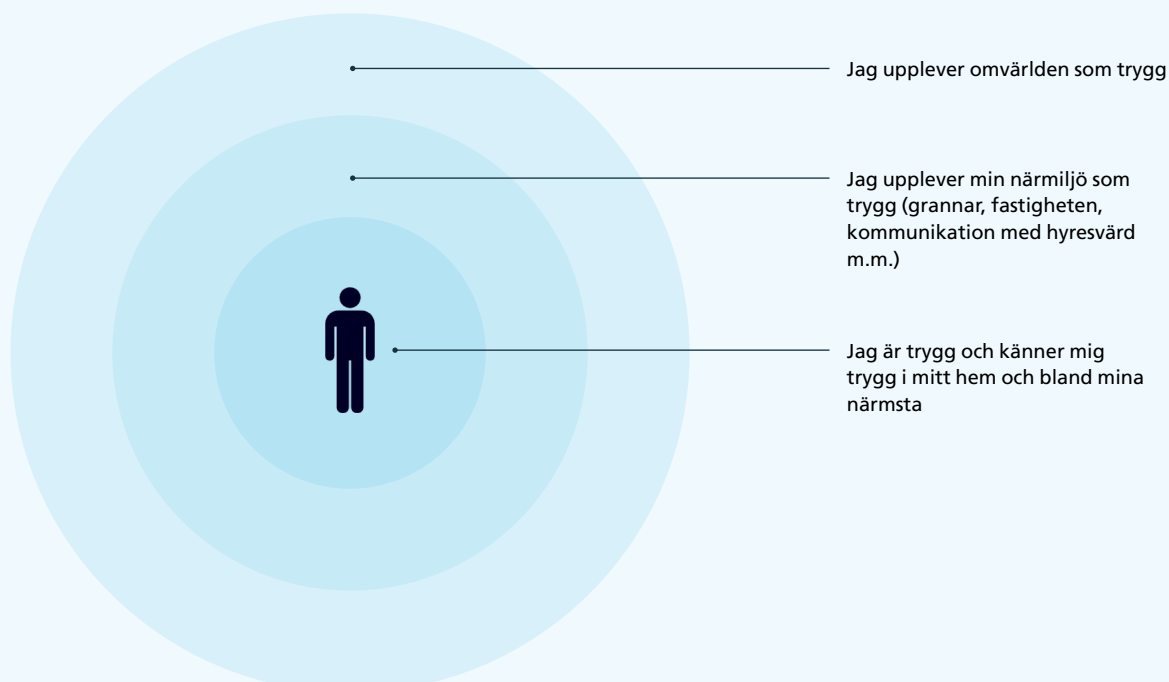

Säkerhetsdörrar är inte viktigt för mig. Men det har vi.

Nu har inte vi säkerhetsdörrar. Det hade känts tryggare.

Figuren nedan illustrerar detta översiktligt. Alla människor har en större eller mindre benägenhet att känna trygghet. Det beror på personlighet och tidigare erfarenheter. De nära relationerna, vår närmiljö och även händelser i omvärlden påverkar upplevelsen av trygghet, men på olika sätt. Den fysiska säkerheten är en del i vad som påverkar oss, men likaså gör våra relationer, den kommunikation vi nås av och mycket annat.

Den fysiska miljön spelar roll

Intervjuerna bekräftar vad tidigare forskning visat. Nämligen att den fysiska miljön runtomkring boendet och hur fastigheten är utformad spelar roll för upplevelsen av trygghet.

Om man kommer till ett ställe där det är klotter tänker man "ingen bryr sig".

Det här att vem som helst kan komma in på gården 24/7 eftersom jag bor längst ner.

NÅGRA FAKTORER SOM PÅVERKAR TRYGGHETEN ÄR:

- Möjlighet till översikt
- Att det är rent och snyggt
- Att det är ordning och reda
- Att klotter, brytmärken, trasiga lampor med mera hålls efter
- Att underhållet hålls efter
- Att belysningen är god, att området är väl upplyst
- Viss utsmyckning
- Säkerhetsdörr
- Port och porttelefon
- Kameror
- Möjlighet för utomstående att på olika sätt komma in i fastighet och innergård
- Att det känns säkert i förråd och garage där belysning, färg och accesslösningar blir viktiga
- Om lägenheten befinner sig i markplan och det är insyn

Uppgången är otroligt bra byggd. Man ser. Det tänds automatiskt. Jag kan skymta om det står någon vid min dörr. Det bidrar till trygghet. Nu finns även kameror vid ingångarna.

Närmiljön, omvärlden och relationen till grannarna

Fastighetens närmiljö och hur den upplevs och likaså händelser i omvärlden påverkar människors upplevelse av trygghet. Det kan handla om att känna igen människorna som rör sig i området eller omskakande händelser i närheten som bidrar till uppfattningen om platsen.

Närvaron av poliser och säkerhetsvakter kan bidra både till en känsla av trygghet och till en känsla av otrygghet. Att se poliser och säkerhetsvakter signalerar att det finns en anledning till oro och att det finns en anledning till att de är på plats. Flera intervjupersoner menade att det ändå känns tryggt när poliser är närvarande.

Fortfarande går jag inte ut när det är mörkt. Jag går aldrig när det är mörkt. På vintern blir det krångligt (personen har hund). Jag har känt mig instängd. Det är för att det är så stor skillnad mot där jag är uppväxt. Men det är många skjutningar en bit bort. Det får en också att känna sig mer otrygg. När man ser att polisen kör förbi många gånger så känns det ju på ett vis tryggt att de är där men man vet ju att de är där av en anledning.

Även relationen till grannarna är viktig för upplevelsen av trygghet. Likaså är vetskapen om vad man kan förvänta sig av sina grannar.

Jag har lärt känna så många här. Jag hälsar på alla grannar. Det gör mycket. Det här med gemenskap det gör att man känner sig trygg. Nära kontakter med grannar - det är viktigt.

Under intervjuerna kom det även fram att grannar kan orsaka otrygghet. Det som kan bidra till trygghet i sådana situationer är att exempelvis veta vad ByggVesta förväntar sig av sina hyresgäster. När är det ok att säga ifrån och inte? Ett önskemål om en tydlig "code of conduct" för bemötandet av grannar kom fram. Tips på vad man som hyresgäst kan bidra med för att skapa trivsel där man bor eftersöktes också.

Vissa svarar ju bättre på "code-of-conduct". Så att man vet när det är ok att säga ifrån. Man kanske behöver lite hjälp att veta hur man gör när man tar upp något med en granne... bra tips och trix för hur man skapar trivsel i huset.

Kommunikation med hyresvärd och förvaltningsbolaget

Den lokala förvaltaren och förvaltningsbolaget, och även entreprenörer, spelar stor roll för upplevelsen av trygghet hos hyresgästerna. Relationen som hyresvärd och förvaltningsbolag skapar, och kommunikationen dem emellan är central. Relationen och kommunikationen "följer med hem" till lägenheten och påverkar känslan av trygghet. Särskilt viktig tycks de första kontakterna vara, och även kontakten vid särskilda händelser där hyresgästen känner sig otrygg av något skäl.

Det framkom många exempel i intervjuerna på olika kontakttillfällen där den upplevda tryggheten påverkas och där kommunikationen är särskilt viktig.

- När hyresgäster flyttar in och hur de då blir mottagna
- När någon behöver komma in i lägenheten och hur det då kommuniceras, med vilken framförhållning
- När någon behöver byta lägenhet och hur den processen går till
- När en hyresgäst varit med om något obehagligt i sitt boende såsom olika former av brottslighet (exempelvis inbrott, stöld i förråd, obehöriga i trappuppgångar) och hur det hanteras
- När en hyresgäst har ett klagomål
- När det händer något i närområdet, eller i omvärlden som påverkar hyresgästerna, och hur det då hanteras och kommuniceras till hyresgästerna
- Att upplevda löften och avtal följs
- Att det finns tydligt utsedda personer som sköter kommunikationen och skapar en personlig relation med hyresgästerna

Flera lyfter fram betydelsen av en ganska personlig och nära relation med ByggVesta som något positivt. Boende vill veta vem man kan kontakta och vill känna sig trygga med att få hjälp när det behövs.

Första intrycket är otroligt viktigt. Som hyresvärd. Att de lyssnar. Att man känner att man får hjälp. Att man får kontakt. Får man en negativ känsla av mötet så följer det med. Struntar de i mig så struntar jag i dem. Att se varandra och hjälpa till är viktigt.

Samhörighet i boendet

Ensamhet beskrivs ofta som något negativt och har i studier visat sig vara förknippat med ohälsa. Sverige har en stor andel ensamhushåll, vilket dock inte behöver betyda att alla i ensamhushåll har känslor av ensamhet. Samhörighet kan betraktas som en motsats till ensamhet. Det kan definieras som en känsla av att höra samman. Tryggheten i boendet och i fastigheten bidrar starkt till intresset att utveckla samhörighet medan otrygghet lätt kan leda till en känsla av att inte vilja skapa en samhörighet vilket därmed kan leda till en större risk för ensamhet.

För att förstå mer om samhörighet och vad det kan betyda i olika sammanhang fick intervjupersonerna beskriva hur de värderar samhörighet och hur de tänker att samhörighet kan yttra sig i en hyresfastighet. Om trygghet är något alla värdesätter är samhörighet något som kan variera.

Jag värderar inte samhörighet högt. Inte ur ett socialt perspektiv. Men ur ett praktiskt perspektiv värderar jag det högt. I bemärkelsen att jag vill känna igen mina grannar, veta vilka som går i trappuppgången. Men inte i bemärkelsen att grilla korv tillsammans på tisdagar.

Likaså varierar det hur lätt människor tycker att det är att skapa någon form av sociala kontakter som kan vara en grund för känslan av samhörighet.

Jag är nog för det första en sån som behöver jobba på det här med att titta någon i ögonen och säga hej.

Har startat en odlingsgrupp där vi odlar på taket. Barnen är med. Det växer så det knakar. Och är en fin gemenskap.

Tecken på samhörighet

Känslan av samhörighet är något de allra flesta vill ha och uppleva. Däremot är det tydligt i intervjuerna att det varierar mycket vad man är beredd att göra och hur det ska yttra sig. De intervjuade gav många olika exempel på vad som kunde vara tecken på samhörighet för dem:

- Att titta varandra i ögonen
- Att säga hej och hälsa på varandra
- Att småprata i hissen
- Att hålla upp dörren
- Att kunna låna något av någon i huset
- Att kunna be om, och få hjälp om det behövs
- Att ha någon att dricka kaffe med
- Att ha någon att gå till om det "krisar"
- Att vilja gå ut på innergården och hoppas träffa någon
- Att vilja vara med på gemensamma aktiviteter

Man ler, folk ler tillbaka. Man hälsar och folk hälsar tillbaka. Då känner man samhörighet. Om man är ute och promenerar på morgonen så hälsar nästan alla på varandra.

En del av exemplen är delvis kulturella och kan bero på att människor har olika normer kring hur vi ska bete oss i olika situationer. Andra skillnader kan bero på individuella olikheter och på vad miljön bjuder in till.

Andra beskriver hur konkreta initiativ och olika aktiviteter främjar samhörigheten i fastigheten. Då kan exempelvis gemensamma odlingsgrupper eller att ha en granne att dricka kaffe med stärka samhörigheten.

Vi kommer rätt bra överens med ett par av grannarna på bottenvåningen. Vi brukar dricka kaffe.

Att det finns plats för samhörighet i en fastighet kan betyda mycket för människor i olika livsfaser. För barn kan kontakt med grannar bli en trygghet, för personer med mycket tid i hemmet kan kontakter med grannarna bidra till att minska ensamhet. I de fall där flera nära och kära gått bort och delar av det sociala livet flyttar till fastigheten – ja då är kontakten med grannar som kan utvecklas till vänskap mycket värdefull.

Förra året gick 3 - 4 vänner bort. Jag är ganska social egentligen men jag orkar inte nu. Mina grannar har blivit mina bästa vänner. Jag är som jag är. De kommer och knackar på och kommer med kakor. Jag skruvar möbler, hjälper till. Jag passar barn. Jag har blivit en "pappa" i huset.

Människor vill välja

Ett återkommande tema i flera av intervjuerna är att det finns en viss ambivalens kring att skapa relationer och utveckla samhörighet där man bor. Människor vill ha inflytande och kunna välja – det är djupt mänskligt. Så är det även med sociala kontakter och samhörighet. Människor vill själva bestämma hur nära människor får komma och på vilket sätt.

Jag är nöjd med den samhörighet som är. Jag tycker det är skönt att man slipper höra varandra, att man kan välja själv om man vill ha kontakt eller inte.

Det är tydligt att människor har olika behov och olika önskningar när det gäller vad boendet ska bidra till. Olika typer av hinder, såsom rädslor, svårigheter eller bristande förutsättningar i miljön, kan också begränsa möjligheterna.

Jag känner mig hemma där jag bor. Det är ju inte så att jag känner "åh vad det är härligt att småprata med mina grannar". Men jag är inte så som person. Men jag känner mig bekväm i mina kvarter.

En faktor som avgör om människor vill investera i de sociala kontakterna i fastigheten är om man tänker att det finns en långsiktighet i boendet, att man vill stanna i fastigheten en längre tid.

Det sa vi när vi flyttade in. Här vill vi vara länge, och då vill man ju ha kontakt..."

En del människor har ett aktivt liv med arbete och fritidsaktiviteter, eller bara ett stort behov av att ta det lugnt. Då är hemmet en plats där man vill ha det lugnt och inte ha sociala kontakter som man är förpliktigad att förhålla sig till.

"Mitt boende är en boendefunktion. Det är här jag tar det lugnt, vilar.

Samhörighet grundat i värderingar bidrar till mening

Sociala kontakter bidrar till mening i tillvaron för många. Människor har ett behov av att känna samhörighet, få känna sig betydelsefulla och vara delaktiga i det som sker. Även små enkla saker i vardagen, som att gå ut med grannens hund blir både ett tecken på samhörighet och ett sätt att stärka både mening och samhörighet.

Jag vill känna mig delaktig i något. Jag vill göra något. Socialt och meningsfullt. Som att gå ut med grannens hund.

Hur vi är som människor tillsammans med dem som finns nära oss handlar också om hur vi vill framstå och vara i våra liv. Hur vi agerar där vi bor kan spegla vilka vi vill vara som människor och vad vi tycker är viktigt i livet. Genom vårt sätt att vara bidrar vi till både fastigheten och samhället. Vill vi finnas för andra när de behöver, vara hjälpsamma, vänliga – ja då är det sådana beteenden vi ska odla. Kanske kan miljön och kommunikationen uppmuntra till sådana beteenden?

Alla kan ställa sig frågan: Vilken granne vill jag vara? Hur vill jag uppfattas av andra i huset? Som den vänliga och trevliga? Eller grannen som ofta blir arg och sur? Vi kan alla utmana vår trygghetszon och bidra till den värld vi vill ha. Citatet nedan kommer från en person som tagit aktiv ställning och ville finnas till för sina grannar och som ville bidra till samhörighet och trygghet där hen bodde. Är det möjligt att få fler människor att vilja ställa sig dessa frågor och ta ställning?

Man måste fundera på hur man vill vara som människa. Vilket samhälle vill vi ha? Hur vill vi leva. Och sen göra utifrån det.

Hur kan vi skapa samhörighet?

Det finns många poänger med samhörighet. En är att det kan bidra till minskad ensamhet. En annan är att det kan bidra till den upplevda tryggheten. En viktig poäng med samhörighet är också att vid särskilda händelser och kriser kunna mobilisera krafter och ta vara på de resurser som finns i närmiljön. Det verkar också en del boende vara väl medvetna om.

Jag har ju hälsat på alla grannar och det känns som att vi kan hjälpas åt om det skulle vara något.

Det vore jättekul att ha många som man känner, som bor nära, och faktiskt ha lite samhörighet. Det finns ett värde i att hitta på grejer med folk man bor nära och lära känna grannarna. Det vore trevligt. Att man kan hitta på aktiviteter och dra ihop ett gäng.

Samhörighet går att påverka och de som intervjuades hade många idéer på hur det skulle kunna gå till. Människor kan förstås själva ta initiativ som kan stärka samhörigheten genom att exempelvis säga hej, bjuda in till dialog eller ordna aktiviteter, men vi vet också att det kan vara svårt. Vi är olika. En del är blyga och tycker att det är jobbigt och svårt med sociala kontakter. Andra har helt enkelt inte färdigheterna och vet inte riktigt hur man gör.

Drömmen skulle vara att det fanns sociala plattformar utomhus. Lite evenemang. Loppisdagar. Torgdagar. Att man minglar lite och inte bara springer förbi varandra.

Med en större medvetenhet kring samhörighet och vad som behövs för att utveckla det kan dessa perspektiv komma in redan i planeringen av ett område, och i byggprocessen för att säkerställa goda förutsättningar. Trevliga, naturliga gemensamma ytor att mötas på är exempel på vad som kan främja samhörighet. Initiativ från andra, och den lokala förvaltaren, kan hjälpa till men då gäller det att det är genomtänkt och kan locka alla. Citatet speglar några av de idéer som kom upp i intervjuerna.

Skaffa bättre sittgrupper, grillar, så att man under sommaren har bättre möjligheter att kunna interagera. Det är ju bara gården som är gemensamhetsyta. Där de kan interagera - också att flera sällskap kan vara ute samtidigt

Alla kan bidra

Det finns ofta någon eller några i varje fastighet som är mer sociala och tycker om kontakter med andra. Om de får stöd kan lokala initiativ stärka samhörigheten. Exempel från de intervjuade var att man startat olika köp- och säljgrupper, bytesgrupper med mera på Facebook. Det har bidragit till att människor börjat prata med varandra.

Jag skapade den här plattformen här som har vuxit enormt. Det har öppnat upp en gemenskap som är enorm. För att få vara med i den här FB-gruppen ska man bo i området och ha en aktiv profil. Man fick byta eller skänka. Det blev jättepopulärt. Man har ju många saker hemma. Vi hade utomhusdagar där vi bytte saker med varandra. Hade jag inte startat upp det hade många inte haft ett ansikte på varandra. Jag blev ansiktet utåt och för de som kommer till området så har det blivit lättare.

Digitala sociala plattformar har blivit ett värdefullt verktyg i många fastigheter. De kan vara ett sätt att mötas i fastigheter där det inte finns naturliga fysiska gemensamma ytor.

Det är väldigt lite kontaktytor. Det är byggt med väldigt få kontaktytor, små korridorer, få mötesplatser. Jag känner väl en granne lite grann, men inte mer än så. Men jag tänkte försöka ändra på det. Jag har skapat en FB-grupp för huset och ska sätta upp lappar om det

Engagerade människor kan betyda mycket i varje fastighet. Både små och större initiativ i vardagen kan bidra på ett positivt sätt.

Generellt finns en kultur att man inte hälsar. När jag är på bra humör försöker jag utmana det där och ta initiativ till umgänge. I gymmet blir det väldigt bra. Man träffar vänner. Det finns inte en kultur av att snacka med sin granne i hissen. Man kollar ner i marken och hoppas att man kommer ur hissen snart.

Tidigare var det stökigt i soprummet. Jag sa till ByggVesta och hyresvärderna. Men så började jag själv. I stället för att vara arg hela dagarna så städade jag. Jag pratade med grannar. Jag skrev lappar "Välkomna in i vårt fina soprum". Oavsett vem som skräpar ner så hjälps vi åt att hålla rent. Det är min filosofi

ByggVesta har fastigheter som är kollektiv och även fastigheter som har gemensamma ytor såsom gym, gemensam balkong, studierum. De som bodde i sådana fastigheter kunde berätta att det hjälpte till att skapa kontakter och samhörighet. Där kunde de boende mötas och småprata.

När man hittar något gemensamt att prata om får man en upplevelse av "vi". Som när man väl träffar någon på balkongen och hittar gemensamma beröringspunkter - då känner man samhörighet.

Hyresvärderna och värdegrunden bidrar till samhörighet

Hyresvärderna bidrar mycket till samhörighet. På olika sätt. Både genom initiativ som intresserar de boende och genom en fin kommunikation. Om kommunikationen förmedlar att det finns ett "vi" är det större chans att detta "vi" fortplantar sig i fastigheten. Tonaliteten i kommunikationen kan signalera värme och hjälpsamhet – då kan det sprida sig till fastigheten och bidra i kommunikationen grannar emellan.

Likaså bidrar en generellt bra kommunikation till positiva känslor hos hyresgästerna. Det blir i sin tur en del i det som gör att man vill stanna och när det finns en långsiktighet i boendet ökar viljan att odla de sociala kontakterna. Samhörigheten stärks. En bra kommunikation handlar om allt från tonalitet som framgår ovan, till att få information om viktiga händelser eller att mötas av en fin kommunikation vid olika kontakt-tillfällen.

Hyresvärderna är bra på att ge ut informationen. Det är viktigt. Det kom ett mejl om att "de skurit av en vattenledning av misstag". Jag såg det mejlet innan jag märkte att vattnet var borta. Då vet man. Då är man mentalt förberedd. Saklig information är jättebra och ger mig en trygghet.

En del fastigheter är profilerade inom exempelvis hållbarhets- och miljöfrågor. Sådana fastigheter kan då attrahera människor som också tycker att dessa frågor är viktiga vilket kan bli en grund för samhörighet. Då finns ett gemensamt kitt som kan bidra till de boendes samhörighet. En tydlig profilering förpliktigar också, det skapar förväntningar som behöver infrias.

Att hyresvärderna ser till att hyresgäster får hjälp inom rimlig tid, att det är snyggt och rent samt att hyresvärderna håller vad den lovar är basalt och bidrar till tillit. En sådan inställning från hyresvärderna bidrar sannolikt också till trivsel vilket gör att hyresgäster tenderar att stanna längre och helt enkelt är mer benägna att etablera en kontakt med sina grannar.

"Man väljer sin tonalitet för att hjälpa till att skapa samhörighet. För det hållbara samhället, att kunna hjälpa varandra med tjänster, kunna låna saker av varandra

Trygghet bidrar till samhörighet – och tvärtom

När människor känner sig trygga blir de också mer öppna för att skapa kontakter med andra. Det är också mindre risk att det uppstår konflikter om människor känner sig trygga. Allt som bidrar till trygghet ökar också chansen för att människor ska vilja ha kontakter där de bor och känna samhörighet. Genom att stödja initiativ som ökar samhörigheten går det också att påverka tryggheten.

Man behöver möta människor. Inte se dem som stökiga grannar utan som människor. Prata innan det blir konflikt och blir jobbigt... dricka kaffe med dem. Ta dem tidigt. Innan de bott in sig. För annars "du ska inte tro att du bestämmer över mig". Men nu när man tar dem tidigt så lyssnar de. "Kom till mig - jag hjälper er gärna". Man får en bra start in i boendet. "här finns massa människor att tycka om och som kan tycka om mig om jag bjuder till". Man får gemenskap och lär känna människor. Då är man trygg. Och man blir inte heller arg om man har förståelse för varandra.

Jag har lärt känna så många här. Jag hälsar på alla grannar. Det gör mycket. Det här med gemenskap det gör att man känner sig trygg. Nära kontakter med grannar - det är viktigt. Vi har många radhus, eller kedjehus, som är mittöver där jag bor. Jag har kontakt med dem också. Man hälsar på alla. Snackar och så. Jag känner mig trygg på grund av den gemenskapen.

Avslutande reflektioner

Trygghet och samhörighet är viktiga frågor för alla som vill **bidra till social hållbarhet**. Och genom att bidra till social hållbarhet stärks också både den miljömässiga och ekonomiska hållbarheten. Intervjuerna har gett en uppsjö av tankar och idéer på hur det kan ske.

Den fysiska säkerheten är viktig för många men inte tillräcklig. Den är central i både byggprocessen och förvaltning och behöver fortsätta vara det. **När- och boendemiljön** betyder också mycket för upplevelsen av ett område. Att komma till ett område som upplevs fint, där det är ordning och reda, upplyst, med grönska, med människor om rör sig, där alla har god översikt och där det syns att det finns människor som bryr sig; det bidrar förstås till trygghet och till att **människor öppnar sig för att skapa kontakter**.

Det som blev tydligt i undersökningen är att också en **värdegrund och kommunikation** är viktigt för helhetsupplevelsen och känslan av trygghet. Det är viktiga verktyg att addera i arbetet med trygghet och samhörighet.

Alla fastigheter har olika förutsättningar både utifrån vilka som bor där och hur de är utformade. Genom att jobba nära hyresgästernas behov, förväntningar och drivkrafter utifrån lokala förutsättningar kan aktiviteter och initiativ bli mer träffsäkra. Ett viktigt nästa steg kan vara att planera för ett sådant arbete och låta det ingå i ett **systematiskt kvalitetsarbete**.